

تاریخ: ۱۳۹۴ / ۴ / ۳۱

شماره: ۲۱،۸۱۶۱۳

پیوست:

-رؤسای محترم دانشگاه‌ها؛ دانشکده‌ها؛ مجتمع‌های آموزش عالی؛ پژوهشگاه‌ها و پژوهشکده‌ها؛

پارک علم و فناوری استانها؛

-دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی غیردولتی؛ دانشگاه آزاد اسلامی؛

-رؤسای محترم دانشگاه‌ها، دانشکده‌ها، پژوهشکده‌ها و پژوهشگاه‌های وابسته به دستگاه‌های

اجرایی

-حوزه وزیر و معاونتها؛ دفتر وزارتی - معاونت پژوهشی و فناوری- مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی

آموزش عالی - دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی - دفتر گسترش آموزش عالی - دفتر آموزش عالی

غیردولتی

با سلام و احترام؛

به پیوست "چارچوب تدوین و بازنگری برنامه‌های درسی" که در جلسه شماره ۸۶۱ مورخ

۹۴/۳/۱۶ شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی به تصویب رسیده است، برای استحضار و اقدام لازم ارسال

می‌شود./

مجتبی شریعتی نیاسر

معاون آموزشی

نشانی:

تهران - شهرک قدس

میدان صنعت، خیابان

خوردین، خیابان هرمان،

نبش خیابان پیروزان جنوبی

کد پستی: ۱۴۶۶۶-۶۴۸۹۱

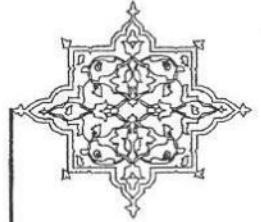
شماره تلفن: ۸۲۲۳۱۰۰۰

صندوق پستی:

تهران ۱۴۶۶۵-۱۵۱۳

Website: www.msrt.ir

Email: info@msrt.ir

تاریخ:

شماره:

پیوست:

۱۳۹۸

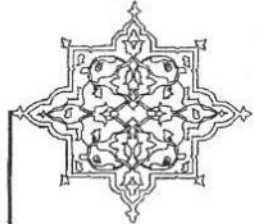
۹۴۰

چارچوب تدوین و بازنگری برنامه های درسی

مقدمه: به استناد بند ۱۱ ماده ۳ آیین نامه شورای عالی برنامه ریزی آموزشی مبنی بر ایجاد سازو کارهای لازم برای تسهیل در امر برنامه ریزی آموزشی و درسی و یکسان سازی ساختار کلی و شکلی برنامه های درسی تدوین و بازنگری شده توسط دانشگاهها و موسسه های آموزش عالی کشور و مطابق آیین نامه واگذاری اختیارات برنامه درسی به دانشگاهها مصوب سال ۱۳۷۹، این چارچوب به شرح زیر تدوین می شود.

ماده ۱. تعاریف

۱. وزارت: وزارت علوم تحقیقات و فناوری است.
۲. مؤسسه: هر یک از دانشگاهها و مراکز آموزش عالی (اعم از دولتی و غیر دولتی) است که دارای مجوز تاسیس از وزارت هستند.
۳. شورای عالی: شورای عالی برنامه ریزی آموزشی وزارت است.
۴. برنامه درسی: تمامی مهارتها، تجارب، بحث ها، فعالیت های گروهی و فردی است که فراگیر با هدف آموزشی مشخص و تحت نظارت مؤسسه کسب می کند.
۵. دوره تحصیلی: هر یک از دوره های تحصیلی کاردانی (پیوسته و ناپیوسته)، کارشناسی (پیوسته و ناپیوسته)، کارشناسی ارشد (پیوسته و ناپیوسته)، دکتری تخصصی و دکتری حرفه ای هستند که در هر یک از مؤسسه های آموزش عالی اجرا می شود.
۶. درس عمومی: درسهایی است که برای تمامی دانشجویان دوره های کاردانی و کارشناسی (پیوسته و ناپیوسته) در تمامی مؤسسه ها به صورت یکسان ارائه می شود و گذراندن آنها توسط دانشجو الزامی است.
۷. درس پایه: درسهایی است که دانشجو، ملزم به انتخاب آنها است و با هدف افزایش بنیه علمی و آماده کردن دانشجو برای درک بهتر درس تخصصی ارائه می شود.
۸. درس تخصصی: درسهایی است که دانشجو ملزم به انتخاب آنها است و فراتر از مبانی و چارچوبهای نظری و به عنوان جزئی از هسته اصلی برنامه درسی است که با هدف عمق بخشیدن به دانش یا مهارت دانشجو ارائه می شود.
۹. درس اختیاری: درسهایی است که دانشجو از میان درس مرتبط با رشته تحصیلی خود، به اختیار بر می گزیند.

تاریخ: _____
شماره: _____
پیوست: _____

۱۰. دروس جبرانی: درسی است که به تشخیص گروه آموزشی، گذراندن آن برای رفع کمبود دانش یا مهارت دانشجوی، ضروری است. تعداد این دروس در آیین نامه های آموزشی مصوب شورای عالی برای هر دوره تحصیلی تعیین می شود.
۱۱. پروژه تحصیلی: پژوهش دوره کارشناسی درموضوع مربوط به رشته تحصیلی دانشجوی است که زیر نظر استاد راهنما تدوین و ارائه می شود.
۱۲. پایان نامه: اثری مکتوب مبتنی بر تحقیقات نظری و عملی که توسط دانشجویان دوره کارشناسی ارشد در پایان دوره آموزشی ارائه می شود.
۱۳. رساله دکتری: اثری است مبتنی بر فعالیت های سازمان یافته علمی- پژوهشی دانشجوی دوره دکتری تخصصی که در زمینه های خاص تدوین و به ارائه نتایج نو در زمینه مربوط منجر می شود و دانشجو ملزم به دفاع از آن در حضور هیأت داوران است.

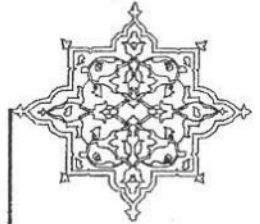
ماده ۲. ساختار کلی برنامه درسی هر دوره تحصیلی

ساختار برنامه درسی تدوین یا بازنگری شده از سوی مؤسسه، باید بر اساس سه فصل زیر تنظیم شود:

- فصل اول: مشخصات کلی برنامه درسی دوره مرتبط شامل:

- الف) مقدمه: مشتمل بر عنوان رشته (به فارسی و انگلیسی)، عنوان دوره تحصیلی، معرفی کلی و تبیین برنامه درسی؛
- ب) اهداف؛
- پ) اهمیت و ضرورت؛
- ت) تعداد و نوع واحدهای درسی در هر دوره (طبق جدول شماره ۱)؛
- ث) نقش، توانایی و شایستگی دانش آموختگان؛
- ج) شرایط و ضوابط ورود به دوره؛

_____

جدول شماره ۱: تعداد و نوع واحدهای درسی در هر دوره

جمع واحدهای درسی	نوع واحدهای درسی					دوره تحصیلی
	پایان نامه / پروژه / رساله	اختیاری	تخصصی	پایه	عمومی	
۶۸-۷۲	-	-	۲۳-۴۷	۱۵-۱۹	۱۰	کاردانی
۶۸-۷۲	۰-۳	۱۰-۱۴	۳۳-۳۷	۱۵-۱۹	۱۰	کارشناسی ناپیوسته
۱۳۰-۱۴۰	۰-۳	۱۰-۲۰	۷۸-۸۸	۲۰-۳۰	۲۲	کارشناسی پیوسته
۲۸-۳۲	۴-۶	۱۴-۱۶	۱۰-۱۲	-	-	کارشناسی ارشد
۳۶	۱۸-۲۴	-	۱۲-۱۸	-	-	دکتری

- فصل دوم جدول عناوین و مشخصات دروس (معرفی دروس برنامه درسی شامل دروس عمومی، پایه، تخصصی، اختیاری و جبرانی) طبق جدول شماره ۲:

جدول شماره ۲: عنوان و مشخصات دروس

پیش نیاز	تعداد ساعات (۱۶ تا ۶۴)	نوع واحد درسی			تعداد جلسات (۱۶ تا ۳۲)	تعداد واحد (۱ تا ۳)	عنوان درس	رتبه
		نظری-عملی	عملی	نظری				

تبصره: ساعت آموزش برای هر واحد نظری ۱۶ ساعت و برای هر واحد عملی ۲۲ ساعت، کارگاهی ۴۸ ساعت و کارآموزی ۶۴ ساعت است.

- فصل سوم: ویژگیهای هر یک از دروس شامل:

الف) عنوان درس (فارسی و انگلیسی)؛

ب) هدفهای کلی و ویژه هر درس؛

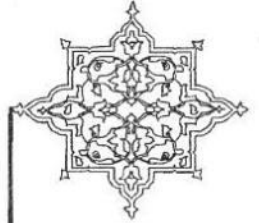
پ) سرفصل؛

ت) روش یاددهی-یادگیری متناسب با محتوا و هدف؛

ث) روش ارزشیابی؛

ج) تعیین ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه؛

چ) تعیین کتب و منابع علمی.

ماده ۳. معیارهای برنامه درسی

مؤسسه در تدوین و بازنگری برنامه های درسی ملاحظات زیر را مدنظر قرار دهد:

۱. انطباق با ارزشها، اهداف و سیاستهای کلان کشور؛
۲. پاسخ به نیاز ملی و منطقه ای؛
۳. حتی الامکان گنجانیدن واحدهای درسی کارآفرینی، توجه به اشتغال و شایستگی های کنونی؛
۴. بهره مندی از آخرین یافته ها و تحولات علمی؛
۵. مشارکت دادن سایر مؤسسه ها و یا انجمن های علمی در تدوین و بازنگری برنامه های درسی؛
۶. مقایسه برنامه درسی پیشنهادی با برنامه درسی مشابه در مؤسسه های داخل یا خارج؛
۷. معرفی منابع درسی به روز و معتبر؛

ماده ۴. مسئولیت نظارت بر حسن اجرای مفاد این چارچوب بر عهده مدیر کل دفتر برنامه ریزی آموزش عالی و تفسیر موارد ابهام بر عهده معاون آموزشی وزارت است.

این چارچوب شامل یک مقدمه، چهار ماده و یک تبصره در جلسه شماره ۸۶۱ مورخ ۹۴/۳/۱۶ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی تصویب و از تاریخ ابلاغ برای تمام مؤسسه های آموزش عالی لازم الاجراست.

محمد فرهادی

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری